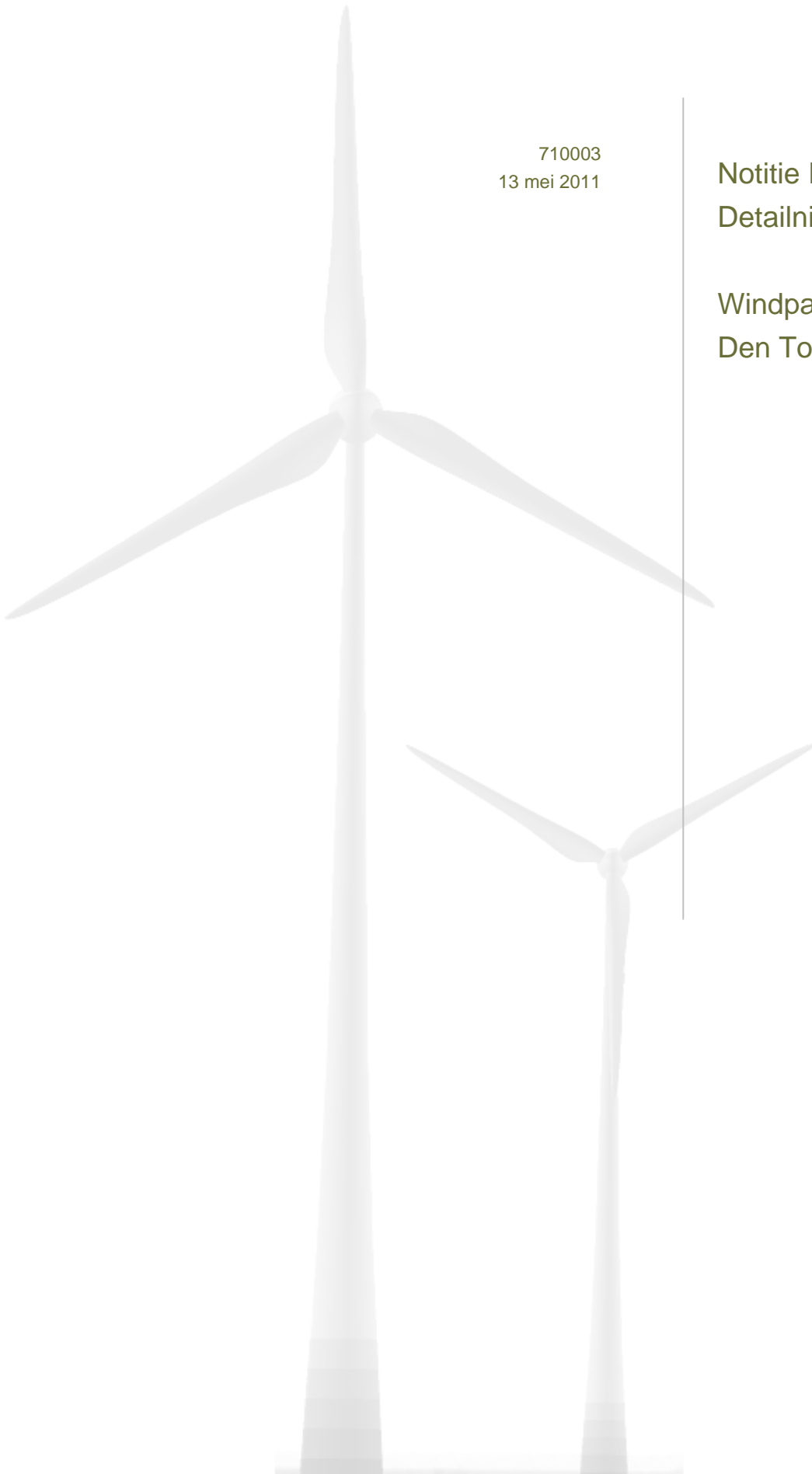

710003
13 mei 2011

Notitie Reikwijdte en
Detailniveau

Windpark
Den Tol

Documenttitel	Notitie Reikwijdte en Detailniveau Windpark Den Tol
Soort document	Definitief 13 mei 2011
Projectnaam	Windpark Den Tol
Projectnummer	710003
Auteur	Sergej van de Bilt

SAMENVATTING

Aanleiding

Een groep agrarische initiatiefnemers heeft samen met Windunie Development het voornemen om een windpark te realiseren, ten oosten van Netterden: windpark Den Tol. Aanleiding om een windpark nabij Netterden te gaan ontwikkelen, is voor de initiatiefnemers in de eerste plaats de exploitatie van het windpark. Daarmee wordt een nieuwe inkomstenbron verkregen, naast de inkomsten uit agrarische bedrijfsvoering. Daarnaast willen de initiatiefnemers bijdragen aan de doelstelling om de uitstoot van met name CO₂ te reduceren en het aandeel duurzame energie te verhogen. In figuur 1.1 is globaal het gebied aangegeven waar windpark Den Tol, de naam van het windpark, wordt beoogd. Doel is om circa 8 tot 10 windturbines te realiseren.

Figuur 1.1 Zoekgebied Windpark Den Tol

Legenda:

 Ovaal dat het zoekgebied voor Windpark Den Tol globaal aanduidt.

Milieueffectrapportage

Voor de realisatie van de windturbines zijn een aantal vergunningen en plannen nodig. Er is een vergunning nodig in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Daarvoor wordt een project-milieueffectrapportage (project-m.e.r.) doorlopen. Ook dient het windpark planologisch mogelijk gemaakt te worden in het kader van de Wet ruimtelijke ordening. Daarvoor wordt een plan-milieueffectrapportage (plan-m.e.r.) doorlopen. De wet schrijft voor dat de procedures voor het project-m.e.r. en het plan-m.e.r. gecombineerd en gelijktijdig moeten worden doorlopen en ook dat in beginsel één gecombineerd milieueffectrapport (MER) wordt gemaakt. Een m.e.r. heeft tot doel om het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over activiteiten met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. In het kader van de m.e.r.-procedure wordt een MER opgesteld, dat als bijlage wordt gevoegd bij de (Wabo-) vergunningaanvraag en het bestemmingsplan dat het windpark planologisch mogelijk maakt. Het MER beschrijft zo

objectief mogelijk welke milieueffecten te verwachten zijn wanneer het windpark wordt gerealiseerd.

Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland zijn bevoegd gezag in het kader van de Wabo-vergunning en daarmee voor het project-m.e.r.. Zij zijn echter voornemens hun bevoegdheid over te dragen aan de gemeente, dat al bevoegd gezag is voor het plan-m.e.r..

De nu voorliggende notitie Reikwijdte en Detailniveau is de eerste stap in deze m.e.r.-procedure voor Windpark Den Tol en heeft tot doel aan te geven wat wordt onderzocht in het MER en tot welk detailniveau. Daarnaast beoogd het om alle betrokkenen en geïnteresseerde partijen te informeren over de achtergrond en de aard van de voorgenomen activiteiten.

Locatiekeuze

De Structuurvisie (Streekplan 2005) geeft specifieke zoeklocaties voor windenergie aan, op basis van milieuargumenten. Het plangebied voor windpark Den Tol valt binnen een dergelijke zoeklocaties. De zoeklocaties zijn in een SMB (vroegere plan-MER) beschreven. Het plangebied voldoet ook aan de randvoorwaarden die zijn opgenomen in de studie 'Duurzame energie Regio Achterhoek (2004) en kan worden aangemerkt als kansrijke locatie voor windenergie. Ook uit het collegevoorstel van de gemeente Gendringen uit 2004 blijkt dat op basis van milieu-informatie het plangebied van windpark Den Tol als geschikte locatie voor windenergie kan worden aangewezen. In het MER voor windpark Den Tol wordt verder geen aandacht meer besteed aan verschillende alternatieve locaties, aangezien het voorgaande duidelijk maakt dat de locatie op basis van milieuinformatie voldoende is onderbouwd in het verleden en als een geschikte locatie is aan te merken.

Te onderzoeken alternatieven, milieuaspecten en beoordelingscriteria

Het voornemen wordt beoordeeld aan de hand van navolgende milieu-aspecten en beoordelingscriteria. Ook enkele alternatieven worden beoordeeld:

- Enkele landschapsontwerpen worden gemaakt voor het windpark. Deze geven aan waar de turbines komen te staan en vormen alternatieven in het MER.
- Bij de opstellingsontwerpen of alternatieven kunnen turbines worden voorzien met verschillende vermogens. Onderscheid wordt gemaakt in turbines tot 3 megawatt vermogen en turbines van 3 megawatt tot en met 4,5 megawatt vermogen.
- Ook een nulalternatief wordt onderscheiden. Het nulalternatief is het alternatief waarbij het windturbinepark niet wordt gerealiseerd. Het gebied zal zich dan ontwikkelen conform vastgesteld of voorgenomen beleid, maar zonder realisatie van het windpark. Deze situatie dient als referentiekader voor de effectbeschrijving.

In tabel S1 is per te onderzoeken milieuaspect aangegeven welke criteria worden gebruikt voor de milieubeoordeling en de wijze waarop de effecten worden beschreven en beoordeeld (kwantitatief en/of kwalitatief).

Tabel S1 Beoordelingscriteria per milieuaspect

Aspecten	Beoordelingscriteria	Effectbeoordeling
Geluid	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal geluidgevoelige objecten binnen de wettelijk toegestane geluidcontour • Oppervlakte van de geluidcontour 	Kwantitatief

Aspecten	Beoordelingscriteria	Effectbeoordeling
Slagschaduw	<ul style="list-style-type: none"> Het aantal woningen binnen de wettelijk toegestane schaduwduurcontour Oppervlakte van de slagschaduwcontour 	Kwantitatief
Flora en fauna	<ul style="list-style-type: none"> Aanvaring, barrièrewerking en verstoring van vogels en vleermuizen Effect op overige beschermde soorten Effect op beschermde gebieden 	Kwalitatief en kwantitatief (soorten)
Cultuurhistorie en archeologie	<ul style="list-style-type: none"> Aantasting cultuurhistorische waarden Aantasting archeologische waarden 	Kwalitatief
Landschap	<ul style="list-style-type: none"> Invloed op landschappelijke structuur Herkenbaarheid opstellingen Invloed op de rust Invloed op openheid 	Kwalitatief
Waterhuishouding en bodem	<ul style="list-style-type: none"> Grondwater (kwaliteit) Oppervlaktewater (aanwezigheid, kwaliteit) Hemelwaterafvoer Afvalwater Bodemkwaliteit 	Kwalitatief
Veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> Bebouwing Wegen Industrie Ondergrondse transportleidingen en kabels Bovengrondse leidingen Hoogspanningsleidingen Dijklichamen en waterkeringen Straalpaden Vliegverkeer 	Kwantitatief (aantal objecten binnen de veiligheidscontour)
Duurzame Energieopbrengst en vermeden emissies	<ul style="list-style-type: none"> Opbrengst CO₂-emissiereductie Vermeden zuurequivalenten 	Kwantitatief, resp. in MWh, Kton en Kton

Om de effecten van de alternatieven per aspect te kunnen vergelijken, worden deze op basis van een + / - score beoordeeld.

Vervolg

Op basis van deze notitie Reikwijdte en Detailniveau kunnen zienswijzen worden ingediend, wordt advies gevraagd aan de wettelijke adviseurs en de Commissie voor de m.e.r. Vervolgens wordt de reikwijdte en het detailniveau vastgesteld door de gemeente, waarna het MER conform deze reikwijdte en het detailniveau wordt opgesteld. Vervolgens zal het MER bij de vergunningaanvraag en bij het (ontwerp) bestemmingsplan worden gevoegd. Opnieuw kunnen zienswijzen worden ingediend en de Commissie voor de m.e.r. wordt om advies gevraagd over het MER. De gemeente stelt het definitieve plan alsmede de vergunningen vast en geeft daarbij aan hoe rekening is gehouden met de in het MER beschreven milieugevolgen en wat de overwegingen zijn met betrekking tot de in het MER beschreven alternatieven, de zienswijzen en het advies van de Commissie m.e.r.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING EN ACHTERGROND	9
1.1	Aanleiding	9
1.2	Initiatiefnemers en bevoegd gezag	11
1.3	Leeswijzer	12
2	DOELSTELLING EN RANDVOORWAARDEN	13
2.1	Windenergie en beleid	13
2.2	Doel Notitie Reikwijdte en Detailniveau MER	14
2.3	Randvoorwaarden en uitgangspunten	14
3	VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	17
3.1	Voornemen	17
3.2	Locatieonderbouwing	19
3.3	Alternatieven	26
4	MOGELIJKE EFFECTEN EN MAATREGELEN	29
4.1	Mogelijke effecten	29
4.2	Effectbeoordeling	30
4.3	Mitigerende maatregelen	32
4.4	Leemten in kennis	32
4.5	Evaluatie	32
5	PROCEDURES EN BESLUITVORMING	33
5.1	M.e.r.-procedure	33
5.2	Reeds genomen besluiten	35
5.3	Nog te nemen besluiten	35
5.4	Informatie en inspraak	35
Bijlage 1	Gebruikte afkortingen en begrippen	37

1 INLEIDING EN ACHTERGROND

1.1 Aanleiding

Een groep agrarische initiatiefnemers heeft samen met Windunie Development het voornemen om een windpark te realiseren, ten oosten van Netterden: windpark Den Tol. Aanleiding om een windpark nabij Netterden te gaan ontwikkelen, is voor de initiatiefnemers in de eerste plaats de exploitatie van het windpark. Daarmee wordt een nieuwe inkomstenbron verkregen, naast de inkomsten uit agrarische bedrijfsvoering. Daarnaast willen de initiatiefnemers bijdragen aan de doelstelling om de uitstoot van met name CO₂ te reduceren en het aandeel duurzame energie te verhogen. Achter de ontwikkeling van het windpark staat een groep initiatiefnemers, namelijk een groep agrarische ondernemers die tevens grond ter beschikking hebben voor het plaatsen van windturbines en Windunie Development, de ontwikkeltak van Windunie. Windunie is een coöperatief samenwerkingsverband van eigenaren van windmolens door heel Nederland. In figuur 1.1 is globaal het gebied aangegeven waar windpark Den Tol, de naam van het windpark, wordt beoogd.

Figuur 1.1 Zoekgebied Windpark Den Tol

Legenda:

 Ovaal dat het zoekgebied voor Windpark Den Tol globaal aanduidt.

Draagvlak

De initiatiefnemers beseffen goed dat de vestiging van een windpark een aanzienlijke impact heeft op het aanzicht van het gebied. Draagvlak voor een dergelijke ontwikkeling wordt door hen dan ook belangrijk gevonden. Het toekomstige windpark Den Tol kan rekenen op de steun van vrijwel alle agrarische grondeigenaren in het gebied waar de windmolens geplaatst zouden kunnen worden. Het gaat daarbij om meer dan 10 agrarische ondernemingen en grondeigenaren. Vrijwel het gehele gebied waar de windturbines geplaatst kunnen worden is daarmee betrokken en voorstander van het windpark. Bovendien willen de initiatiefnemers middels participatie de gebiedsbewoners de mogelijkheid bieden deel te nemen aan het initiatief.

Door de zichtbaarheid op grote afstand strekt de invloed van een windpark zich verder uit dan alleen de directe omgeving. Daarom is al in een vroeg stadium contact gezocht met gemeente, provincie en andere belanghebbenden, teneinde de plannen duidelijk te maken en in gesprek te geraken.

Vergunningen, plannen en milieueffectrapportage

Voor de realisatie van de windturbines zijn een aantal vergunningen en plannen nodig. Er is een vergunning nodig in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)¹. Ook dient het windpark planologisch mogelijk gemaakt te worden in het kader van de Wet ruimtelijke ordening.

Om milieueffecten in kaart te brengen wordt de procedure van een milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen. Een m.e.r. heeft tot doel om het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over activiteiten met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. In het kader van de m.e.r.-procedure wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld. Het MER beschrijft zo objectief mogelijk welke milieueffecten te verwachten zijn wanneer een bepaalde activiteit in een bepaald gebied wordt ondernomen. De m.e.r. procedure is wettelijk geregeld in de Wet milieubeheer en diverse uitvoeringsbesluiten.

Project-m.e.r.

Een windpark met een potentieel aanzienlijk milieueffect (bijvoorbeeld meer dan circa 15 MW of meer dan circa 9 windturbines) is m.e.r.-beoordelingsplichtig, hetgeen inhoudt dat het bevoegd gezag na beoordeling van de mogelijke milieueffecten kan besluiten dat een project-MER opgesteld dient te worden. Zowel de initiatiefnemers als de betrokken overheden vinden het in dit geval wenselijk dat een MER wordt opgesteld. De nu voorliggende notitie Reikwijdte en Detailniveau is de eerste stap in deze project-m.e.r.-procedure voor Windpark Den Tol.

Plan-m.e.r.

Naast de m.e.r.-beoordelingsplicht voor wat betreft het project-m.e.r., bestaat er voor dit project een plicht om een plan-m.e.r. uit te voeren. Indien namelijk een ruimtelijk plan (in dit geval het bestemmingsplan) wordt aangepast om een activiteit mogelijk te maken waarvoor een m.e.r.-plicht of m.e.r.-beoordelingsplicht geldt, is voor het ruimtelijke plan het doorlopen van een plan-m.e.r. procedure vereist. Het plan-MER beschouwt de mogelijke milieueffecten van het bestemmingsplan. Voor het beoogde windpark Den Tol schrijft de wet voor dat de procedures voor het project-m.e.r. en het plan-m.e.r. gecombineerd en gelijktijdig moeten worden doorlopen en ook dat in beginsel één gecombineerd MER wordt gemaakt². Korthedshalve wordt het bovenstaande hierna aangeduid met de term "combinatieprocedure". De onderhavige notitie Reikwijdte en Detailniveau beschrijft de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen gecombineerde MER en is daarmee een belangrijke stap in de combinatieprocedure.

¹ Sinds 1 januari 2011 is het Activiteitenbesluit gewijzigd: "besluit wijziging milieuregels windturbines". De bedoeling van de wijziging is om alle windturbines onder het beoordelingsregime van het Activiteitenbesluit te brengen. Voor mer-beoordelingsplichtige windparken bestaat geen milieuvergunningplicht, maar is een lichte Wabo-vergunning vereist, waaraan geen voorschriften worden verbonden, en die geweigerd wordt indien de mer-beoordeling leidt tot mer-plicht. In dat geval dient een MER opgesteld te worden en een omgevingsvergunning voor het oprichten van een inrichting te worden aangevraagd.

² zie artikel 3.35, zesde lid van de Wet ruimtelijke ordening en artikel 14.4b van de Wet milieubeheer

1.2 Initiatiefnemers en bevoegd gezag

Initiatiefnemers

Zoals aangegeven bestaan de initiatiefnemers uit een groep agrarische ondernemers en Windunie Development. Zij pakken gezamenlijk de ontwikkeling van het Windpark Den Tol op en doorlopen de procedures voor het vaststellen van een ruimtelijk plan.

Initiatief Groep Windpark Den Tol behartigt de belangen van 6 grondeigenaren of grondpachters. Windunie Development heeft zich voor dit windparkinitiatief aangesloten bij de Initiatief Groep Windpark Den Tol en zullen voor het windpark een gezamenlijke bv oprichten.

In onderstaande tabel zijn de gegevens van de contactpersonen van de initiatiefnemers opgenomen.

Tabel 1.1 Contactgegevens initiatiefnemers

Initiatiefnemer	Initiatief Groep Windpark Den Tol
Contactpersoon	Frank Simmes en Eelco Bots
Adres	Jonkerstraat 21
Postcode	7077 AT
Plaats	Netterden
E-mailadres	windparkdentol@gmail.com en eelco.bots@windunie.nl

Participatie

De initiatiefnemers zijn voornemens om participatie in het windpark door omwonenden en eventueel andere derden mogelijk te maken. De wijze waarop deze mogelijkheid geboden zal worden, wordt nader uitgewerkt.

Bevoegd gezag en Wabo en Crisis- en Herstelwet

Bij de realisatie van dit project is in principe een tweetal overheidslagen betrokken: gemeente en provincie. Recent (per 1 oktober 2010) is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in werking getreden. De Wabo regelt de omgevingsvergunning. De omgevingsvergunning is één geïntegreerde vergunning voor bouwen, wonen, monumenten, ruimte, natuur en milieu.

In artikel 2.4 van de Wabo staat welk bestuursorgaan bevoegd is om te beslissen op een aanvraag om een omgevingsvergunning, met andere woorden wie het 'bevoegd gezag' is. De integratie van toestemmingen in één omgevingsvergunning betekent dat één bestuursorgaan de bevoegdheid heeft deze vergunning te verlenen. In verreweg de meeste gevallen zijn burgemeester en wethouders (gemeente) aangewezen als bevoegd gezag. Op deze hoofdregel is in het Besluit Omgevingsrecht een beperkt aantal uitzonderingen gemaakt, waarbij vanwege provinciale of nationale belangen gedeputeerde staten of een minister zijn aangewezen als bevoegd gezag. In dit geval is de omvang van het vermogen van het windpark (ongeveer 30 megawatt) dusdanig dat burgemeester en wethouders (gemeente) bevoegd gezag zou zijn. Echter is met de inwerkingtreding van de Crisis- en Herstelwet (CHW) voorjaar 2010 niet de gemeente, maar de provincie bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning. De CHW stelt namelijk dat Gedeputeerde Staten bevoegd gezag is voor diverse vergunningen (zoals de Wabo-vergunning) voor windparken tussen de 5 en 100 megawatt (artikel 9f). Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland zijn dus bevoegd gezag in het kader van de Wabo-vergunning. Daarmee zijn zij ook bevoegd gezag in het kader van de project-m.e.r.. De provincie heeft echter de initiatiefnemers en de gemeente Oude IJsselstreek laten weten dat zij

hun bevoegdheid willen overdragen aan de gemeente, omdat dit het project eenvoudiger maakt want er is dan slechts sprake van één bevoegd gezag in plaats van twee. De gemeenteraad van de gemeente Oude IJsselstreek is bevoegd gezag voor de planologische procedure, te weten de wijziging van het bestemmingsplan en daarmee tevens bevoegd gezag in het kader van de plan-m.e.r.. Deze notitie gaat er verder vanuit dat de provincie haar bevoegdheid in het kader van Wabo-vergunning (en daarmee project-m.e.r.) overdraagt aan de gemeente Oude IJsselstreek, maar dat voordat dit formeel is geregeld zij nog optreedt als bevoegd gezag. Provincie Gelderland en gemeente Oude IJsselstreek trekken dus in de fase van de startnotitie nog samen op, waarbij de gemeente Oude IJsselstreek het voortouw neemt.

Tabel 1.2 Contactgegevens bevoegd gezag

Bevoegd gezag	Gemeente Oude IJsselstreek
Contactpersoon	Conny Huijskes
Adres	Postbus 42
Postcode	7080 AA
Plaats	Gendringen
E-mail	c.huijskes@oude-ijsselstreek.nl

Gemeente Oude IJsselstreek draagt zorg voor alle procedurele stappen, zoals het plaatsen van de kennisgevingen, het ter inzage leggen van de stukken en het ontvangen van zienswijzen.

1.3 Leeswijzer

Deze notitie Reikwijdte en Detailniveau bestaat uit zes hoofdstukken:

- In hoofdstuk 2 worden de doelstellingen voor windenergie toegelicht en wordt ingegaan op de procedure van de milieueffectrapportage.
- Hoofdstuk 3 geeft inzicht in de randvoorwaarden waaraan het initiatief zal moeten voldoen.
- Het initiatief en de mogelijke alternatieven komen aan bod in hoofdstuk 4.
- Hoofdstuk 5 presenteert kort de mogelijke effecten van het windpark en geeft een eerste beoordelingskader weer, waarmee het initiatief wordt beoordeeld in het MER.
- Hoofdstuk 6 geeft tot slot een overzicht van de te doorlopen procedure, die wordt gevolgd om tot realisatie van het windpark te komen.

2 DOELSTELLING EN RANDVOORWAARDEN

De windenergie doelstellingen worden hieronder verder toegelicht. Vervolgens wordt het doel van de notitie Reikwijdte en Detailniveau en m.e.r. toegelicht, waarna de belangrijkste randvoorwaarden voor het windpark de revue passeren.

2.1 Windenergie en beleid

EU- en rijksdoelstellingen

Eén van de doelstellingen van het nationale (en internationale) milieubeleid is het beperken van de uitstoot van broeikasgassen, zoals kooldioxide (CO₂). De energiesector is in Nederland verantwoordelijk voor meer dan twintig procent van de uitstoot van broeikasgassen. De uitstoot van broeikasgassen als gevolg van de energiebehoefte kan worden beperkt door energiebesparing en door grootschalige inzet van duurzame energiebronnen. Een dergelijke omschakeling in de Nederlandse elektriciteitsvoorziening betekent een forse inspanning. Het nieuwe Kabinet heeft voor wat betreft de doelstelling op het gebied van duurzame energie aansluiting gezocht bij de taakstelling die in Europees verband is geformuleerd. Deze EU-taakstelling voor duurzame energie bedraagt voor Nederland 14% van het finale energiegebruik in 2020. Vertaald naar de door Nederland gehanteerde systematiek komt dit neer op 17% vermeden primaire opwekking; met andere woorden: 17% van de in Nederland opgewekte energie dient in 2020 uit een duurzame bron afkomstig te zijn.

Windenergie op land speelt een belangrijke rol bij het behalen van de doelstellingen op korte termijn, omdat deze categorie vergeleken met andere duurzame opties relatief kosteneffectief is en ook significant kan bijdragen aan het realiseren van de duurzame energie doelstelling. De ambitie is om in 2020 voor 6000 megawatt (MW) vermogen aan windenergie op land gerealiseerd te hebben. Middels de Bestuursovereenkomst Landelijke Ontwikkeling Windenergie (BLOW) hebben alle provincies zich in 2001 geëngaat om tenminste hun taakstelling in samenwerking met marktpartijen en gemeenten te doen realiseren. Aan deze taakstelling, het realiseren van 1500 MW windenergie in 2010, is op nationaal niveau reeds in 2007 voldaan. Anno 2010 is ongeveer 2.200 MW aan windenergie gerealiseerd³. Momenteel worden per provincie nieuwe ambities geformuleerd om uiteindelijk de nationale ambitie van 6.000 MW vermogen aan windenergie gerealiseerd te krijgen in 2020.

Provinciale doelstelling

De provincie Gelderland heeft in 2005 een Structuurvisie (Streekplan 2005) opgesteld, waarin de locatie aangeduid is met 'Zoekzone windenergie'. De provincie Gelderland heeft voorts in het kader van de Bestuursovereenkomst Landelijke Ontwikkeling Windenergie (BLOW) als doel gesteld om in 2010 ten minste 60 MW voor Gelderland te realiseren en dit daarna verhoogd tot 100 MW. Dit doel heeft zij bijgesteld tot 140 MW in 2015 (Gelders Klimaatprogramma, 2008). Op dit moment is er 36 MW gerealiseerd⁴.

Gezien het verschil tussen het aantal gerealiseerde vermogen en het doel voor 2015 dienen er nog inspanningen te worden verricht om het doel in 2015 te kunnen halen. Er zijn diverse plannen voor windparken in voorbereiding in Gelderland, maar de ervaring leert dat uiteindelijk niet al deze plannen doorgang zullen vinden. Het onderhavige initiatief kan dus bijdragen aan het dichterbij brengen van het realiseren van de provinciale doelstelling voor windenergie.

³ www.windenergie-nieuws.nl

⁴ Windservice Holland, mei 2010: <http://home.kpn.nl/windsh/009-Drenthe.html>

Gemeentelijke doelstelling

De gemeente voert een ambitieus klimaatbeleid. Zo onderstreept de gemeente het Akkoord van Groenlo uit 2009. In dit akkoord worden overheden, ondernemers, maatschappelijke organisaties en inwoners opgeroepen om een forse CO₂-reductie van 50% te realiseren en op den duur de Achterhoek volledig zelfvoorzienend te maken met duurzame energie. De gemeente is bezig een beleidskader voor duurzame energie te ontwikkelen⁵. Gebruik maken van het potentieel aan windenergie in de gemeente is cruciaal om de ambitie van het akkoord van Groenlo te halen⁶. In het beleidskader in ontwikkeling "Tijd voor nieuwe energie" is het streven opgenomen om 33 kton CO₂ reductie per jaar te halen (vermeden CO₂ uitstoot) voor de windenergie sector in zijn geheel. Het windpark in oprichting aan de Papenkamseweg realiseert al ongeveer 10,4 kton per jaar. In de gemeentelijke structuurvisie⁷ staat dat de gemeente de nu bestaande windzoekgebieden maximaal wil benutten. Ook zal de gemeente open blijven staan voor nieuwe mogelijkheden bij een verandering in ruimtelijk beleid.

2.2 Doel Notitie Reikwijdte en Detailniveau MER

Belangrijkste doel van deze notitie Reikwijdte en Detailniveau is het vaststellen van reikwijdte en detail van het op te stellen gecombineerde MER. Daarnaast beoogd de notitie Reikwijdte en Detailniveau tevens om alle betrokkenen en geïnteresseerde partijen te informeren over de achtergrond en de aard van de voorgenomen activiteiten. Het gaat daarbij natuurlijk om de bestuursorganen, zoals de omliggende gemeenten en de provincie Gelderland, maar ook om burgers, milieuorganisaties en andere belanghebbenden. Tevens wordt afstemming gezocht met de Duitse bureaus, vanwege de mogelijke grensoverschrijdende gevolgen van het voornemen. Overleg zal plaatsvinden met de Duitse overheid. De notitie Reikwijdte en Detailniveau zal ter inzage worden gelegd, waarbij een ieder in de gelegenheid wordt gesteld zienswijzen kenbaar te maken. Duitse burgers kunnen hun zienswijzen ook indienen. De notitie Reikwijdte en Detailniveau wordt ook voorgelegd aan alle adviseurs en bestuursorganen die op grond van de wet geraadpleegd moeten worden over de reikwijdte en detailniveau van het MER. Het raadplegen van de Commissie m.e.r. is in deze fase niet verplicht (wel na het opstellen van het MER), maar er wordt toch voor gekozen om de Commissie m.e.r. een advies te laten uitbrengen. Bij het opstellen van het MER zal zoveel mogelijk rekening gehouden worden met de ingediende zienswijzen, de reacties van betrokken bestuursorganen en het advies van de Commissie m.e.r.

2.3 Randvoorwaarden en uitgangspunten

Het voornemen kent een aantal uitgangspunten en randvoorwaarden die voornamelijk afkomstig zijn uit wet- en regelgeving en vastgesteld beleid.

Algemene randvoorwaarden

Dit windpark zal aan de algemene randvoorwaarden moeten voldoen die gelden voor alle windparken. Er is onderscheid te maken tussen harde normen waar te allen tijde aan voldaan

⁵ 'Tijd voor nieuwe energie', Beleidskader energie Oude IJsselstreek 2010-2020 (in ontwikkeling)

⁶ Rapport van DWA "Energietransitie naar een duurzaam Oude IJsselstreek. Nulmeting CO₂ emissie en scenarioanalyse CO₂ reductie", 23 april 2010

⁷ Structuurvisie Oude IJsselstreek 2025, vastgesteld op 12 mei 2011, waarmee de doelstelling voor windenergie in het RO beleid is opgenomen.

dient te worden, zoals bijvoorbeeld voor slagschaduw, en richtlijnen waarvan eventueel afgeweken kan worden, zoals bij een aantal veiligheidsafstanden uit het handboek Risicozonering Windturbines het geval is.

Hier worden enkele algemene voorwaarden beschreven:

- *Veiligheid*
  - Het handboek Risicozonering Windturbines (SenterNovem, 2005) geeft de (methode voor het berekenen van de) minimale afstanden tot (bedrijfs)woningen en gevoelige objecten. De windturbines zullen worden bekeken op afstanden die worden bepaald op basis van het handboek. Met de Wijziging milieuregels windturbines van 1 januari 2011 zijn voor windturbines ook normen voor veiligheid gesteld, waaraan zal worden getoetst.
  - De beleidsregel voor het plaatsen van windturbines in, op of over Rijkswaterstaatswerken, het ministerie van I&M bepaalt de minimale afstand tot wegen en vaarwegen.
  - Door Defensie, Inspectie Verkeer en Waterstaat en Luchtverkeersleiding Nederland kunnen beperkingen worden gesteld aan de plaatsing van windturbines, vanwege de veiligheid van de luchtvaart. Het betreft "funnels" bij (militaire) luchtvaartterreinen, laagvliegroutes, laagvlieggebieden en luchtvaartbeveiligingszones (LVB-zones).
  - Andere algemene voorwaarden voor windparken hebben betrekking op de afstand tot hoogspanningsleidingen en spoorwegen. In het MER zal aansluiting worden gezocht op het Handboek Risicozonering Windturbines (SenterNovem, 2005).
- *Geluid*
  - De windparken zullen tevens moeten voldoen aan de (nieuwe) geluidsnorm, Lden 47 dB, opgenomen in Wijziging milieuregels windturbines.
- *Slagschaduw*
  - Het Activiteitenbesluit Milieubeheer meldt dat windturbines een automatische stilstandvoorziening moet bezitten indien slagschaduw optreedt ter plaatse van woningen of andere gevoelige bestemmingen, voor zover de afstand tussen de woningen of andere gevoelige bestemmingen minder dan 12 maal de rotordiameter bedraagt en gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten per dag slagschaduw kan optreden.
- *Flora en fauna*
  - Het windpark zal moeten voldoen aan hetgeen in de Flora- en faunawet is opgenomen, teneinde soorten te beschermen.
  - Ook dient te worden voldaan aan de Natuurbeschermingswet 1998, waarbij gebieden (en soorten binnen deze gebieden) worden beschermd.

Randvoorwaarden Provincie Gelderland: Structuurvisie (Streekplan 2005)

In de Structuurvisie (Streekplan 2005) zijn enkele randvoorwaarden en criteria opgenomen voor windenergieprojecten⁸. Zo wordt gesteld dat windparken van tussen de 4 à 8 windturbines ruimtelijk worden gefaciliteerd en dat ter voorkoming van visuele interferentie slechts locaties kunnen worden ontwikkeld voor windenergie, die op ten minste 4 kilometer afstand zijn gelegen van windenergielocaties waarvoor finale planologische regeling heeft plaatsgevonden. Dat

---

⁸ Streekplan Gelderland, 2005

betekent dat naast elkaar gelegen locaties zo moeten worden ontwikkeld dat samenhang in parklay-out wordt bereikt en bovenal negatieve visuele interferentie wordt voorkomen.

Bestemmingplan Buitengebied Oude IJsselstreek

Het vigerend bestemmingsplan in het plangebied is het Bestemmingsplan buitengebied 2000 (herziening in 2002 en vastgesteld op 26-2-2004 en goedgekeurd op 21-9-2004). In dit bestemmingsplan is op dit moment geen ruimte voor windturbines. Een aanpassing van dit bestemmingsplan zal dus nodig zijn om het Windpark Den Tol ruimtelijk mogelijk te maken.

Structuurvisie Oude IJsselstreek 2025

In de structuurvisie van de gemeente Oude IJsselstreek (12 mei 2011 vastgesteld) wordt de ambitie van de gemeente op het gebied van klimaat, duurzaamheid en energie verwoord. Er wordt aangegeven dat de ambitie van het Akkoord van Groenlo wordt ondersteund. Dit akkoord streeft naar een CO₂ reductie van 50% in 2020 en wil op termijn een zelfvoorzienend Achterhoek op het gebied van duurzame energie. Het zelf produceren van duurzame energie is hierin essentieel. Voor windenergie wordt het volgende gezegd:

“Windenergie heeft het grootste potentieel aan duurzame energieopbrengst. De zoekgebieden voor windenergie uit het vigerende Streekplan Gelderland 2005 worden voorlopig aangehouden, waarbij de zoekgebieden bij Netterden maximaal benut moet worden voor windenergie. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met de ruimtelijke impact die de hoge masten en draaiende rotors op de omgeving hebben. Inpassing in het landschap is hierdoor moeilijk.”

3 VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

3.1 Voornemen

De voorgenoemen activiteiten betreffen de bouw en aanleg van een windpark inclusief de daarbij behorende infrastructuur, en aansluitend de exploitatie hiervan. De tijdsduur van bouw en aanleg beslaat naar verwachting een periode van ongeveer een jaar na aanvang van de werkzaamheden, onder andere afhankelijk van de uiteindelijk omvang van het windpark. De exploitatie heeft een permanent karakter (24-uurs bedrijfsvoering) en is bedoeld voor onbepaalde tijd. De technische levensduur van de turbines bedraagt minimaal 20 jaar.

Het gebied waarbinnen de turbines kunnen worden geplaatst is in figuur 3.1 aangegeven. In het MER wordt het beoogde windpark nader gedefinieerd en vastgelegd en worden ook varianten ontwikkeld die in het MER met elkaar vergeleken worden.

Figuur 3.1 Plaatsingsgebieden windturbines

Legenda:

 Ovaal dat het zoekgebied voor Windpark Den Tol globaal aanduidt.

Aantal turbines en vermogen van het windpark

Het totale elektrische opgestelde vermogen van het windpark is afhankelijk van het aantal windturbines en het vermogen per turbine. Uitgangspunten bij de invulling is een onderlinge afstand tussen de turbines van circa 5 keer de rotordiameter. In het geval van een 3 megawatt (MW) turbine kunnen naar verwachting 8 tot 10 turbines geplaatst worden. Hiermee zou een opgesteld vermogen van 24 tot 30 MW bereikt worden.

Om een beeld te krijgen wat het rendement van een dergelijk windpark is, kan het rendement vergeleken worden met de opbrengst van zonne-energie. "Om dezelfde opbrengst te realiseren als één windturbine van 3 MW moet bijvoorbeeld 60.000 m² aan PV-panelen worden

geplaatst.”⁹ Om dezelfde elektriciteitsopbrengst te realiseren met PV-panelen, zou dus minimaal 8 tot 10 maal 60.000 m² = 480.000 tot 600.000 m² geplaatst moeten worden. Uitgaande van de 80.000 m² die het solarpark Azewijn op de voormalige vuilstortlocatie “De Reeven” aan de Reefweg te Azewijn telt en uitgaande van 8 tot 10 windturbines van elk 3 MW betekent dat het windpark Den Tol ongeveer 6 tot 7,5 maal zoveel elektriciteit opwekt.

In het MER zullen verschillende opstellingsvarianten van het windpark benoemd worden, met wellicht ook andere type turbines, waarmee het vermogen van het windpark ook zal verschillen (zie ook paragraaf 3.2).

Turbines en infrastructuur

Tot het windpark en de infrastructuur van het park behoort onder andere (geen uitputtende opsomming):

- windturbines met fundering;
- toegangswegen tot de windturbines;
- opstelplaats voor een kraan per windturbine;
- schakelstation ten behoeve van het leveren van de elektriciteit aan het openbare net;
- bekabeling (inclusief kunstwerken bij kruising van watergangen en wegen) van turbines naar schakelstation en van het schakelstation naar de hoogspanningsnetaansluiting (waarschijnlijk bij het onderstation in Ulft).

De te plaatsen windturbines zullen gecertificeerd en van een commercieel beschikbaar type zijn. Het exacte turbinetype dat zal worden toegepast is nu nog niet bekend. Gezien de snelle ontwikkelingen die windturbines op dit moment ondergaan en de vaak lange doorlooptijd van procedures om een windpark te kunnen gaan bouwen, is het op dit moment niet mogelijk om reeds voor een specifiek type turbine te kiezen. Om een goede afweging te kunnen maken, zal het MER daarom uitgaan van turbineklassen, waarbinnen voorbeeldturbines als uitgangspunt kunnen worden genomen. In principe wordt uitgegaan van twee klassen: een klasse met turbines kleiner dan 3 MW en een klasse met turbines met een vermogen tussen 3 en 4,5 MW. Hieronder (tabel 3.1) worden de afmetingen van turbines uit de twee klassen weergegeven; dit betreft een voorbeeld, in het MER zullen de klassen definitief vastgesteld worden. In figuur 3.2 is een foto van een voorbeeldturbine uit beide klassen opgenomen. Naast dit voorbeeld kunnen natuurlijk ook andere fabrikanten/ types worden gekozen.

Tabel 3.1 Turbineklassen

	Klasse kleine rotor	Klasse grote rotor
Vermogen (MW)	Kleiner dan 3 MW	3 tot 4,5 MW
Ashoogte (meter)	98-105	100-140
Rotordiameter (meter)	82 – 90	101-112
Voorbeeldturbine	Enercon E82	Enercon E101

Elke turbine heeft drie rotorbladen en is in de grond verankerd middels een fundament. Dit fundament bestaat uit heipalen en een betonnen fundering van circa 18 bij 18 meter (afhankelijk van het turbinetype).

⁹ Rapport van DWA "Energietransitie naar een duurzaam Oude IJsselstreek. Nulmeting CO₂ emissie en scenarioanalyse CO₂ reductie", 23 april 2010

Figuur 3.2 Voorbeeldturbines voor de twee klassen

Klasse kleine rotor
(afgebeeld type: Enercon E-82; 2,3 MW)

Klasse grote rotor
(afgebeeld type: Enercon E-101; 3 MW)

De windturbines zijn voorzien van een transformator (naar 10 kV) in de turbine zelf. Vanaf de transformator in de turbine loopt een ondergrondse kabel naar het inkoopstation ergens bij het park, van waar via een ondergrondse kabel de elektrische stroom het landelijke elektriciteitsnetwerk op gaat, waarschijnlijk via het onderstation in Ulft.

Tevens zijn wegen en kraanopstelplaatsen nodig voor de bouw en het onderhoud van de turbines. Voor periodiek onderhoud en storings zullen service- en onderhoudsbusjes ingezet worden. Voor een goede bereikbaarheid worden (deels tijdelijke) bouw- en servicewegen aangelegd. Gedeeltelijk kan gebruik gemaakt worden van openbare en bestaande infrastructuur.

3.2 Locatieonderbouwing

Een belangrijk onderdeel van de plan-m.e.r. procedure is het onderbouwen van de locatiekeuze. Deze onderbouwing wordt al in deze startnotitie opgenomen, zodat in het MER gefocust kan worden op de verschillende inrichtingsalternatieven en er verder geen verschillende locaties tegen elkaar dienen te worden afgewogen.

Bij de locatieonderbouwing kan worden aangesloten bij de onderbouwing van de locatie als zoekgebied voor windenergie in de Structuurvisie (Streekplan 2005) van de provincie Gelderland, bij het onderzoek uitgevoerd door de Regio Achterhoek en bij de afweging van de gemeente Oude IJsselstreek in 2004.

Structuurvisie (Streekplan 2005)

In de Structuurvisie (Streekplan 2005) zijn voor windenergie specifieke zoekgebieden voor windenergie aangewezen. De zoekzones voor windenergie zijn gedefinieerd als die gebieden buiten:

- de EHS (inclusief bedrijventerreinen, havens, snel-, spoor- en vaarwegen gelegen in de EHS),
- Vogel- en Habitatrichtlijn gebieden,
- wetlands,
- NB-wetgebieden,
- stiltegebieden,
- de laagvliegroute “noord-zuid” (linkroute Ir10),
- weidevogel- en ganzengebieden van provinciaal belang,
- waardevolle open gebieden en
- bebouwd gebied,

waar - rekening houdend met (milieu)technische belemmeringen voor windenergie - ruimte gevonden kan worden voor minimaal 4 windturbines. Tevens zijn als zoekzone opgenomen die locaties die door gemeenten als integraal onderdeel van de planontwikkeling van een bedrijventerrein zijn meegenomen en de locaties waar (samenwerkende) gemeenten reeds een positief besluit hebben genomen over een initiatief van een locatiegebonden collectief.

De Strategische Milieubeoordeling (SMB) voor de Structuurvisie (Streekplan 2005) stelt het volgende over windenergie:

“Voor windenergie zijn ten behoeve van het ontwerp-streekplan 75 zoekgebieden onderzocht. Hierbij zijn gebieden die kwetsbaar zijn voor de plaatsing van windturbines uit gesloten. In dit selectieproces is onder meer rekening gehouden met belangrijke natuurwaarden, voldoende afstand tot woonbebouwing, recreatiegebieden en hoogspanningsleidingen. Ook is bij de selectie van de zoekgebieden als randvoorwaarde meegenomen dat locaties voor windenergie niet te dicht bij andere al bestaande of voorziene locaties mogen liggen. Veel potentiële locaties in deze zoekgebieden liggen in open gebieden, zoals het rivierengebied. Dit zijn gebieden waar veel wind staat, maar waar tegelijkertijd veel weidevogels voorkomen. Verstoring van weidevogels is dan ook mogelijk. Ook kan de invloed op het landschap groot zijn, vanwege het open karakter en de zichtbaarheid op grote afstand. Een goede inpassing van de turbines kan mogelijke negatieve effecten beperken. Mede op basis van deze criteria (openheid, weidevogels) zijn in het ontwerp-streekplan een beperkter aantal zoekgebieden opgenomen. Nieuwe locaties voor windenergie zullen binnen deze zoekgebieden in het ontwerp-streekplan gevonden moeten worden. Door de meest waardevolle en kwetsbare gebieden al uit te sluiten van windenergie zullen de resterende milieueffecten van nieuwe windenergielocaties binnen de gekozen zoekgebieden beperkt zijn.”

De locatie waar het windpark Den Tol is gepland valt binnen een zoekzone voor windenergie. Zie hiervoor de volgende kaart, een gedeelte van de kaart die bij de Structuurvisie (Streekplan 2005) hoort.

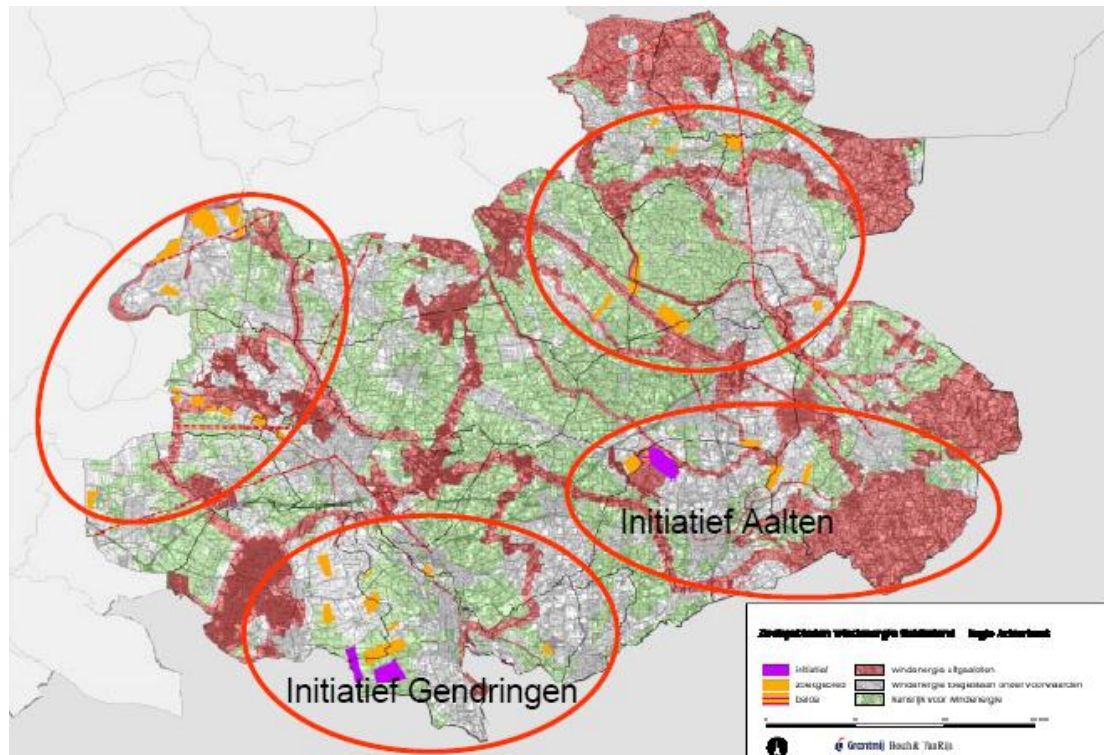
Figuur 3.3 Zoekgebieden voor windenergie uit de Structuurvisie (Streekplan, 2005) (in rood aangegeven)

Duurzame energie Regio Achterhoek

“De studie ‘Duurzame energie Regio Achterhoek’ (G3 Advies, 3 mei 2004) geeft inzicht in de mogelijkheden voor duurzame energie en in de acties waarmee duurzame energieprojecten binnen de Regio Achterhoek kunnen worden gerealiseerd. Eerst is een duurzame energiescan uitgevoerd, waarmee de potentiële voor duurzame energie in de regio in kaart zijn gebracht. Vervolgens zijn in een marktverkenning met (regionale) marktpartijen de mogelijkheden en consequenties voor concrete projecten besproken. De studie geeft handvatten voor het vaststellen van de rol die regio en gemeenten willen en kunnen spelen bij de realisatie van duurzame energie in de Achterhoek en de realisatie van concrete projecten. De studie richt zich op drie vormen van duurzame energie: windenergie, energie uit biomassa en energiebesparing en duurzame energie in de gebouwde omgeving.” Voor windenergie zijn voor de Achterhoek op basis van harde en zachte belemmeringen voor windenergie locaties gezocht waar windenergie bij voorkeur wordt toegepast. Op basis van beschikbare quick-scans voor windenergie die door verschillende gemeenten in de Achterhoek al waren uitgevoerd en een actualisatie daarvan op basis van de toenmalige partiële streekplanherziening van 2001, zijn beschikbare zoekgebieden voor windenergie in de regio vastgelegd. Voor windenergie in de Achterhoek wordt voorgesteld in te zetten op de ontwikkeling van vier grotere locaties binnen duidelijk afgebakende zoekcirkels (zie figuur 3.4). Met deze keuze wordt aansluiting gezocht bij de Regionale Structuurvisie. Behoud van rust, ruimte en groen zijn hierin hoofdthema’s. Door te kiezen voor niet meer dan vier initiatieven wordt voorkomen dat windenergie het landschap in de Achterhoek gaat overheersen.

Figuur 3.4 Zoekgebieden windenergie Achterhoek uit de studie 'Duurzame energie Regio Achterhoek, 2004

De criteria die bij het vastleggen van de zoeklocaties zijn gehanteerd zijn (letterlijke tekst uit 'Duurzame energie Regio Achterhoek', 2004):

"Harde belemmeringen"

1. Algemeen geldende criteria:

- Rode gebieden conform Streekplan Gelderland 1996: De derde partiële herziening met betrekking tot windenergie. Deze uitsluitingsgebieden zijn geselecteerd op basis van de onderstaande criteria:
  - Vogel en habitatrichtlijngebieden
  - Wetlands
  - Kerngebieden van de ecologische hoofdstructuur (EHS)
  - Ecologische verbindingzones (incl. latere toevoegingen)
  - Gebieden met status van Natuurmonument
  - Stiltegebieden
  - Oostelijke laagvliegroutes
  - Hartlijn van straalverbindingen (100 m)
  - Autosnelwegen, spoor- en vaarwegen in de EHS
  - Havens, industrie- en bedrijventerreinen in de EHS
  - Agrarische gebieden in de EHS
  - Randen van een kerngebied in de EHS
  - Ontwikkelingsgebieden van de EHS
- Aanwezigheid van woonbebouwing binnen een straal van 400 m van de windturbines, met uitzondering van situaties waarin de betreffende bewoners ook een belang hebben in de plaatsing als (grond-)eigenaar of participant.

- Hoogspanningsleidingen (50 m)
- Straalzendermast (600 m)

2. Aanvullende criteria specifiek voor Regio Achterhoek

- Opstellingen met minder dan 3 windturbines
- Aanwezigheid van verblijfsrecreatie (inclusief campings) binnen een straal van 400 m van de windturbines, met uitzondering van situaties waarin de betreffende eigenaar expliciet aangeeft geen bezwaar te hebben tegen plaatsing.

Zachte belemmeringen

Door de projectgroep voor de DE-scan Achterhoek is voorgesteld de volgende algemeen geldende zachte belemmeringen te hanteren:

- Witte gebieden conform Streekplan Gelderland 1996: De derde partiële herziening met betrekking tot windenergie. Deze aandachtsgebieden zijn geselecteerd op basis van de onderstaande criteria:
  - Weidevogelgebieden
  - Gebieden met cultuurhistorische waarden
  - Gebieden met aardwetenschappelijke waarden
  - Grondwaterbeschermingsgebieden
  - Vliegvelden en (onder) vliegfunnels
  - Laagvlieggebieden en westelijke laagvliegroutes
  - Militaire oefenterreinen en munitie-opslagplaatsen
- Gebieden binnen 500 m van een natuurgebied
- Radarposten

Ruimtelijke interferentie

Indien in een landschap meerdere, niet samenhangende opstellingen met windturbines zichtbaar zijn, kan een onrustig totaalbeeld ontstaan. Dit verschijnsel wordt gevat onder de term "ruimtelijke interferentie". Ervaringen hebben uitgewezen dat bij opstellingen met een onderlinge afstand van meer dan 4 km geen ruimtelijke interferentie van betekenis meer optreedt. Voor locaties met een onderlinge afstand van minder dan 4 km zal een onderbouwing nodig zijn van hun onderlinge samenhang, zodanig dat ruimtelijke interferentie kan worden voorkomen. In de praktijk zal dit in veel gevallen niet mogelijk zijn. In die gevallen is het nodig een voorkeurslocatie te kiezen. Hieronder wordt ingegaan op de criteria die daarbij kunnen worden gehanteerd.

Voorkeurslocaties

- Gebieden waar de turbines landschappelijk het best zijn in te passen
- Gebieden zonder belemmeringen hebben in het algemeen voorkeur boven locaties met zachte belemmeringen. Een uitzondering hierop kan worden gemaakt indien een zoekgebied met zachte belemmeringen aanzienlijk meer energie kan opleveren dan omliggend zoekgebied zonder belemmeringen. Voorwaarde hierbij is, dat met de keuze voor de locatie met de zachte belemmeringen een gunstige clustering wordt bewerkstelligd binnen de mogelijkheden die de betreffende omgeving biedt."

Het plangebied van windpark Den Tol is destijds al aangemerkt als initiatief, zoals uit figuur 3.4 blijkt. De locatie voldoet ook aan de randvoorwaarden die zijn opgenomen in de studie 'Duurzame energie Regio Achterhoek', 2004) en kan worden aangemerkt als kansrijke locatie voor windenergie.

Afweging gemeente Oude IJsselstreek 2004

In 2004 is een collegevoorstel gedaan aan de gemeenteraad van Gendringen, waarin 4 windparkinitiatieven in de gemeente worden beoordeeld op haalbaarheid. Het doel is te komen tot het verlenen van medewerking aan één voorkeurslocatie. De vier windparkinitiatieven zijn:

1. een initiatief van samenwerkende grondeigenaren voor de zone langs de rijksgrens van Netterden richting Bergh (locatie Netterden-Azewijn),
2. een initiatief van samenwerkende grondeigenaren in een gebied ten noorden en zuiden van de Netterdensestraat (tussen de Omsteg en Jonkerstraat) (locatie Netterdensestraat en tevens plangebied van het windpark Den Tol),
3. een initiatief van samenwerkende grondeigenaren langs de AA-strang en
4. een principeverzoek van de Kema voor het gehele traject langs de AA-strang van Ulft via Dinxperlo tot over de rijksgrens naar Bocholt.

Locaties Netterden-Azewijn (1) en Netterdensestraat (2)

- Beide projecten liggen in kansrijk gebied volgens de derde partiële herziening (20 juni 2001) van het streekplan Gelderland;
- Netterdensestraat voldoet aan afstandseis van 4 maal de ashoogte ten opzichte van woningen van derden, de locatie Netterden-Azewijn niet maar daar staat de initiatiefnemer open om deze woningen te laten participeren;
- De Netterdensestraat heeft de minste invloed op de kwaliteit van omliggende gebieden voor weidevogels. Ook bij Netterden-Azewijn is de invloed gering. Voor de invloed op moeras en watervogels wordt bij initiatief "Netterdensestraat" nader onderzoek aanbevolen. Aanvullend onderzoek naar de vogelstand zal onderdeel uitmaken van het scala nog te verrichten onderzoeken. Uit de vogelstand blijkt geen voorkeur voor één van beide initiatieven.
- Voor wat betreft het opgesteld vermogen, is gebleken, dat uitgaande van een opstelling van 6 stuks V80 turbines van 2 MW (opgesteld vermogen 12 MW) binnen het initiatief "Netterden-Azewijn" een energieopbrengst wordt gerealiseerd van 20 tot 22 GWh/jaar (6.000 tot 6.500 woningen) en in het initiatief "Netterdensestraat" van 50 tot 54 GWh/jaar (15.000 tot 16.000 woningen). Dit betekent dat door de ontwikkeling van het initiatief "Netterdensestraat" onze toekomstige fusiegemeente Oude-IJsselstreek geheel van schone energie wordt voorzien. Voor wat betreft de productie van schone energie blijkt een duidelijke voorkeur voor het initiatief "Netterdensestraat".
- In beide gevallen is sprake van grotere opstellingseenheden. Het is lastig om op grond van ruimtelijke inpasbaarheid (landschappelijke inpassing) een voorkeur uit te spreken. Beide initiatieven zijn geprojecteerd binnen een afstand van 4 kilometer van windturbines op Duits grondgebied. Nader onderzoek met betrekking tot de landschappelijke inpassing is noodzakelijk.

Locatie AA-strang (3)

- Locatie is afgewezen als toekomstige ecologische verbindingzone
- In het gebied komt de karekiet voor
- Conclusie: geen draagvlak voor windparkontwikkeling.

Gelet op het bovenstaande en op basis van de standpunten van provincie, Gelderse Milieufederatie, Regio Achterhoek en buurgemeenten adviseert het college de raad om:

1. Onder voorwaarden medewerking te verlenen aan de ontwikkeling van een windturbinepark in het “Netterdensestraat” te Netterden (voorwaarden zijn vergoeding voor eventuele planschade, communicatieplan opstellen en onderzoek);
2. Indien uit nader onderzoek alsnog blijkt dat het initiatief “Netterdensestraat” in het geheel niet realiseerbaar blijkt, alsnog bezien of medewerking kan worden verleend aan het initiatief “Netterden/Azewijn”;
3. Geen medewerking te verlenen aan de ontwikkeling van een windturbinepark in de zone langs de AA-Strang en eventuele toekomstige initiatieven elders in de gemeente Gendringen.
4. De rol van de gemeente Gendringen beperken tot haar publieke (voorwaarde scheppende) taak.

Op 25 maart 2004 heeft de gemeenteraad besloten om de punten 1 en 2 om te draaien en toestemming te verlenen aan de locatie Netterden-Azewijn. De locatie Netterden-Azewijn is momenteel in vergevorderd stadium van ontwikkeling. De locatie Netterdensestraat, het plangebied voor windpark Den Tol, werd destijds naar aanleiding van het gemeenteraadsbesluit niet verder ontwikkeld.

Veranderende situatie tussen 2004 en 2010

In de cirkel bij Netterden zijn in 2004 twee initiatieven die beide kansrijk zijn aan de orde geweest. In eerste instantie is door de gemeenteraad gekozen voor de ontwikkeling van het park aan de Papenkampseweg (Netterden-Azewijn). Een tweede park was in 2004 niet aan de orde. Het advies van regio en provincie was om één initiatief per cirkel te ontwikkelen. In 2011 zijn er nieuwe inzichten gekomen, die de ontwikkeling van een tweede park in een cirkel mogelijk maken:

- De noodzaak voor duurzame energie is groter geworden (de doelstellingen van het Rijk en Provincie zijn naar boven bijgesteld);
- De regionale beleidsinstek van de vier cirkels en de ontwikkeling van één windpark per cirkel is achterhaald. Anno 2011 is in twee van de vier cirkels een windpark gerealiseerd of in ontwikkeling. In twee cirkels zijn geen initiatieven, waarmee het beoogde doel van vier windparken niet wordt gehaald in de regio. Een derde park kan wel worden gerealiseerd indien er twee parken in één cirkel gerealiseerd kunnen worden. Belangrijk hierbij blijft de aandacht voor een goede landschappelijke inpassing;
- De ondersteuning van het akkoord van Groenlo in 2009 dat nastreeft dat de regio Achterhoek zelfvoorzienend wordt op (duurzame) energie gebied;
- Op gemeentelijk niveau is een optimale benutting van het windzoekgebied van Netterden vastgelegd in de structuurvisie 2025. Hiermee is het besluit van de gemeenteraad van 2004 om maar één windpark in Netterden te ontwikkelen achterhaald. Ook wordt in het beleidskader in ontwikkeling : “Tijd voor nieuwe energie”; een tweede park in Netterden niet meer uitgesloten.

Conclusie

De Structuurvisie (Streekplan 2005) geeft specifieke zoeklocaties voor windenergie aan, op basis van milieuargumenten. Het plangebied voor windpark Den Tol valt binnen een dergelijke zoeklocaties. De zoeklocaties zijn in een SMB (vroegere plan-MER) beschreven. Het plangebied voldoet ook aan de randvoorwaarden die zijn opgenomen in de studie ‘Duurzame energie Regio Achterhoek’, 2004) en kan worden aangemerkt als kansrijke locatie voor windenergie. Ook uit het collegevoorstel van de gemeente Gendringen uit 2004 blijkt dat op basis van milieu-informatie het plangebied van windpark Den Tol als geschikte locatie voor

windenergie kan worden aangewezen. In het MER voor windpark Den Tol wordt verder geen aandacht meer besteed aan verschillende alternatieve locaties, aangezien het voorgaande duidelijk maakt dat de locatie op basis van milieuinformatie voldoende is onderbouwd in het verleden en als een geschikte locatie is aan te merken.

Daarbij komt nog dat de doelstelling anno 2011 voor windenergie in Gelderland is verhoogd ten opzichte van 2005, toen de Structuurvisie (Streekplan 2005) is opgesteld (geen 100 MW in 2010, maar 140 MW in 2015). Het Rijk werkt momenteel aan een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) voor de doelstelling van 2020, in totaal 6000 MW op land. Medio 2011 wordt duidelijk welk nieuw doel de provincie Gelderland krijgt toegewezen.

3.3 Alternatieven

In het kader van het MER wordt een aantal alternatieven vergeleken met het voornemen.

Van landschapsonwerp naar inrichtingsalternatief

Nu is aangegeven waarom de locatie ten noordoosten van Netterden is gekozen voor het windpark, kunnen alternatieven worden onderscheiden voor een windpark op de betreffende locatie. Om deze alternatieven te bepalen zal een landschapsarchitect verschillende ontwerpen maken. Deze landschappelijke ontwerpen worden in het MER gepresenteerd, waarbij onderbouwd wordt aangegeven welke ontwerpen nader worden onderzocht op milieueffecten. Het landschappelijke ontwerp is dus uitgangspunt voor de alternatieven.

Verschillende vermogens

Bij de opstellingsontwerpen of alternatieven kunnen turbines worden voorzien met verschillende vermogens. Er zijn namelijk verschillende windturbines op de markt met verschillende vermogens. Het vermogen van de te selecteren turbine bepaalt mede de energieopbrengst van het windpark. Op dit moment wordt uitgegaan van de best beschikbare technologie om de elektriciteitsproductie te maximaliseren, uiteraard binnen de kaders van een economisch verantwoorde exploitatie. De milieueffecten worden onderzocht vanuit scenario's met verschillende elektriciteitsopbrengsten. Verschillende vermogens zijn varianten van de alternatieven.

Opstellingsvarianten

De verschillende vermogens van de turbines impliceren eventueel ook opstellingsvarianten. Turbines met een kleinere rotor (en kleiner vermogen) kunnen namelijk dichter bij elkaar worden geplaatst dan turbines met een grotere rotor (en groter vermogen). In het MER zullen verschillende varianten worden vergeleken.

Nul-alternatief

Het nulalternatief is het alternatief waarbij het windturbinepark niet wordt gerealiseerd. Het gebied zal zich dan ontwikkelen conform vastgesteld of voorgenomen beleid, maar zonder realisatie van het windpark. Deze situatie dient als referentiekader voor de effectbeschrijving.

Als de hiervoor beschreven alternatieven en varianten worden gepresenteerd, dan ziet dit er als volgt uit:

Tabel 3.2 Alternatieven en varianten

Varianten/alternatieven	Inrichtingsalternatief 1		Inrichtingsalternatief 2	
Vermogen turbine (MW) (impliceren wellicht ook opstellingsvarianten)	Kleiner dan 3 MW	3 tot 4,5 MW	Kleiner dan 3 MW	3 tot 4,5 MW

4 MOGELIJKE EFFECTEN EN MAATREGELEN

4.1 Mogelijke effecten

In het MER zullen milieueffecten die het voornemen met zich meebrengt, in beeld worden gebracht. Het zal gaan om de hierna te noemen aspecten.

Geluid

Windturbines produceren geluid. Het geluid is afkomstig van de bewegende delen in de rotor en van de rotorbladen die door de wind worden rondgedraaid. In het MER zullen de geluidseffecten kwantitatief worden vastgesteld, door de geluidbelasting te bepalen op de gevel van geluidgevoelige bestemmingen (woningen van derden) die in de buurt zijn gelegen van het windpark. Tevens zal worden aangegeven of aan de wettelijke voorschriften voor geluid kan worden voldaan.

Slagschaduw

Windturbines hebben als gevolg van de draaiende rotor een bewegende schaduw, de zogenaamde slagschaduw. Op bepaalde plaatsen en onder bepaalde omstandigheden kan de slagschaduw op een raam van een vertrek vallen en in dat vertrek een hinderlijke wisseling van lichtsterkte veroorzaken. De mate van hinder wordt onder meer bepaald door de frequentie van passeren, door de blootstellingsduur en door de intensiteit van de wisselingen in lichtsterkte. Daarnaast is de mate waarin hinder optreedt ook afhankelijk van de opstelling, het type windturbine en de kans op hinder (kans op zon en kans dat de windturbine in bedrijf is). In het MER zal de slagschaduw hinder kwantitatief worden vastgesteld, door te bepalen waar de slagschaduwcontour ligt waarbinnen sprake kan zijn van slagschaduw hinder en te bekijken of daarbinnen woningen van derden zijn gelegen. Tevens zal worden aangegeven of voldaan kan worden aan de wettelijke normen voor slagschaduw hinder.

Flora en fauna

Bekeken zal worden wat de effecten van het windpark zijn op flora en fauna. Het zal hierbij voornamelijk gaan om de risico's voor vogels en vleermuizen op aanvaring, verstoring en barrièrewerking, en de effecten op beschermde natuurgebieden in de omgeving van het windpark. Daarbij valt te denken aan het Natura 2000 gebied dat in Duitsland is gelegen: "Unterer Niederrhein", gelegen op ongeveer 600 meter van de windparklocatie.

Cultuurhistorie en archeologie

In het MER wordt aangegeven of verwacht kan worden dat archeologische relicten in de bodem ter plaatse van de windturbines aanwezig zullen zijn, en welke maatregelen genomen kunnen worden om eventuele waarden te beschermen. Voor het aspect cultuurhistorie zijn de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) en de kaart met Cultuurhistorische waarden van de provincie Gelderland uit de Structuurvisie (Streekplan 2005) te gebruiken. Daarnaast is de gemeente Oude IJsselstreek bezig om een archeologische waardenkaart op te stellen. Deze zal betrokken worden in de bepaling van de mogelijke effecten op de archeologische waarden. Uiteindelijk dient bepaald te worden in hoeverre het windpark in conflict is of aansluit bij het beleid en of archeologisch (voor)onderzoek nodig is.

Landschap

Het MER zal uitgebreid aandacht besteden aan de landschappelijke effecten van het windpark. Allereerst zullen op basis van een landschappelijk ontwerp alternatieven worden ontwikkeld.

Daarna zal voor de alternatieven worden beoordeeld wat de effecten zijn. Gezien het karakter van het landschap zal de verandering die de plaatsing van windturbines met zich meebrengt, nauwkeurig in kaart moeten worden gebracht. Hiervoor zal aan de hand van onder meer fotovisualisaties vanuit verschillende posities en eventuele viewsheds¹⁰ een indruk worden gegeven van de invloed op het landschap van het voornemen en de verschillende alternatieven. Daarbij is een aandachtspunt de reeds aanwezige en nog te realiseren windturbines in de nabijheid van Netterden. Het gaat dan concreet om de windparkopstelling aan de noordwestzijde van Netterden die mogelijk gerealiseerd gaat worden en de reeds aanwezige windturbines op Duits grondgebied.

Waterhuishouding en bodem

Voor het windpark worden enkele verhardingen aangebracht die effect op de waterhuishouding kunnen hebben, te weten fundatieoppervlak, inkoopstation en de infrastructurele ontsluiting van het windpark. De waterhuishouding zal in het MER beoordeeld worden op een aantal punten en worden verwoord in de watertoets. Deze punten zijn grondwater, oppervlaktewater, hemelwaterafvoer en afvalwater. Voor het aspect bodem wordt bekeken of de locatie verdacht is van bodemverontreiniging door middel van een historisch bodemonderzoek.

Veiligheid

Om de veiligheid van de omgeving van het windpark te kunnen garanderen zal worden onderzocht welke veiligheidseffecten het plaatsen en in werking hebben van windturbines heeft. Het MER zal beschrijven hoe de veiligheid van omwonenden, verkeersdeelnemers en van personen die in de onmiddellijke omgeving werken gewaarborgd is of kan worden. Onder andere aan de hand van het Handboek Risicozonering Windturbines zal worden gekeken welke veiligheidscontouren rondom de windturbines moeten worden aangehouden.

Duurzame energieopbrengst en vermeden emissies

Eén van de belangrijkste redenen om windinitiatieven te realiseren is het opwekken van duurzame energie. Van de te onderscheiden alternatieven wordt daarom in het MER berekend hoeveel elektriciteit wordt opgewekt. Ook zal worden bepaald welke uitstoot van schadelijke stoffen door het windpark vermeden worden, in vergelijking met de situatie dat dezelfde hoeveelheid energie wordt opgewekt op conventionele wijze, zoals verbranding van steenkool en aardgas. Het gaat daarbij om de vermeden uitstoot van CO₂, NO_x en SO₂.

4.2 Effectbeoordeling

De omvang van het studiegebied – het gebied waarbinnen zich mogelijke effecten kunnen voordoen – verschilt per milieuaspect. In het algemeen is het studiegebied (aanzienlijk) groter dan het plangebied: het gebied waarbinnen zich de voorgenomen activiteit afspeelt.

De verwachte effecten worden beschreven en beoordeeld. Het nulalternatief fungeert als referentie voor de beoordeling van de effecten. De effectbeschrijving zal waar mogelijk en zinvol met cijfers onderbouwd worden. Indien het niet mogelijk is om de effecten te kwantificeren, zal de beschrijving kwalitatief zijn.

---

¹⁰ Een viewshed geeft grafisch (op kaart) weer vanaf welke locaties in de omgeving van een windpark de windturbines gedurende welke periode per jaar te zien zijn.

Naast blijvende effecten wordt ook aandacht besteed aan tijdelijke en/of omkeerbare gevolgen. Ook wordt, waar zinvol, aangegeven of cumulatie met andere effecten en plannen kan optreden.

De effecten worden per milieuaspect beschreven aan de hand van beoordelingscriteria. Soms is dit een harde parameterwaarde die door de overheid is aangewezen als een norm (getal), bijvoorbeeld de grenswaarde voor geluidhinder. Echter, vaak zijn de geëigende parameters niet zo duidelijk omschreven. Deze moeten dan worden herleid uit het voorgenomen beleid inzake de verschillende milieuaspecten. In tabel 4.1 is per milieuaspect aangegeven welke criteria worden gebruikt en de wijze waarop de effecten worden beschreven en beoordeeld (kwantitatief en/of kwalitatief).

Tabel 4.1 Beoordelingscriteria per milieuaspect

Aspecten	Beoordelingscriteria	Effectbeoordeling
Geluid	<ul style="list-style-type: none"> Aantal geluidgevoelige objecten binnen de wettelijk toegestane geluidcontour Oppervlakte van de geluidcontour 	Kwantitatief
Slagschaduw	<ul style="list-style-type: none"> Het aantal woningen binnen de wettelijk toegestane schaduwduurcontour Oppervlakte van de slagschaduwcontour 	Kwantitatief
Flora en fauna	<ul style="list-style-type: none"> Aanvaring, barrièrewerking en verstoring van vogels en vleermuizen Effect op overige beschermde soorten Effect op beschermde gebieden 	Kwalitatief en kwantitatief (soorten)
Cultuurhistorie en archeologie	<ul style="list-style-type: none"> Aantasting cultuurhistorische waarden Aantasting archeologische waarden 	Kwalitatief
Landschap	<ul style="list-style-type: none"> Invloed op landschappelijke structuur Herkenbaarheid opstellingen Invloed op de rust 	Kwalitatief
Waterhuishouding en bodem	<ul style="list-style-type: none"> Grondwater (kwaliteit) Oppervlaktewater (aanwezigheid, kwaliteit) Hemelwaterafvoer Afvalwater Bodemkwaliteit 	Kwalitatief
Veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> Bebouwing Wegen Industrie Ondergrondse transportleidingen en kabels Bovengrondse leidingen Hoogspanningsleidingen Dijklichamen en waterkeringen Straalpaden Vliegverkeer 	Kwantitatief (aantal objecten binnen de veiligheidscontour)
Duurzame Energieopbrengst en vermeden emissies	<ul style="list-style-type: none"> Opbrengst CO₂-emissiereductie Vermeden zuurequivalenten 	Kwantitatief, resp. in MWh, Kton en Kton

Om de effecten van de alternatieven per aspect te kunnen vergelijken, worden deze op basis van een + / - score beoordeeld. Hiervoor wordt de volgende beoordelingsschaal gehanteerd:

Tabel 4.2 Beoordelingsschaal

Score	Oordeel ten opzicht van de referentiesituatie (nulalternatief)
--	Het voornemen leidt tot een sterk merkbare negatieve verandering
-	Het voornemen leidt tot een merkbare negatieve verandering
0	Het voornemen onderscheidt zich niet van de referentiesituatie
+	Het voornemen leidt tot een merkbare positieve verandering
++	Het voornemen leidt tot een sterk merkbare verbetering van het milieu

Indien de effecten marginaal zijn, wordt dit in de voorkomende gevallen aangeduid met 0/+ (marginaal positief) of 0/- (marginaal negatief).

4.3 Mitigerende maatregelen

De in het MER aan te geven milieueffecten kunnen door middel van het uitvoeren van mitigerende maatregelen verzacht worden of teniet worden gedaan. In het MER worden deze maatregelen genoemd en beschreven. Een voorbeeld van een mitigerende maatregel is het stilzetten van de turbine op momenten dat er slagschaduw hinder optreedt.

4.4 Leemten in kennis

In het MER zal worden aangegeven welke belangrijke informatie ontbreekt en welke gevolgen dit heeft voor de effectvoorspelling. Waar mogelijk zal worden aangegeven welke aanvullende onderzoeken deze leemten kunnen wegnemen.

4.5 Evaluatie

In het MER zal aangegeven worden welke milieuaspecten tijdens en na het realiseren van het voornemen gemonitord en geëvalueerd dienen te worden, teneinde na te gaan wat de daadwerkelijk optredende milieueffecten zijn. Eventueel kunnen op basis daarvan maatregelen getroffen worden.

5 PROCEDURES EN BESLUITVORMING

5.1 M.e.r.-procedure

In hoofdstuk 1 is aangegeven dat de wet voorschrijft dat de procedures voor het project-m.e.r. en het plan-m.e.r. gecombineerd en gelijktijdig moeten worden doorlopen en ook dat in beginsel één gecombineerd MER wordt gemaakt¹¹. In deze paragraaf wordt weergegeven welke stappen daarbij worden doorlopen.

Mededeling van voornemen aan bevoegd gezag

Omdat in de combinatieprocedure sprake is van een m.e.r.-plichtig besluit op aanvraag (i.c. de m.e.r.-plichtige vergunning), vereist artikel 7.27, eerste lid, Wm dat de initiatiefnemer mededeling doet aan het bevoegd gezag van het voornemen om een aanvraag te doen voor een m.e.r.-plichtig besluit. Het desbetreffende bevoegde gezag is het bevoegd gezag voor de vergunning (in dit geval dus Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland). Daarnaast is voor de wijziging van het bestemmingsplan de gemeenteraad van de gemeente Oude IJsselstreek bevoegd gezag.

Openbare kennisgeving

Het bevoegde gezag geeft openbaar kennis van het voornemen om een m.e.r.-plichtig besluit voor te bereiden. Daarin staat dat stukken ter inzage worden gelegd, waar en wanneer dit gebeurt, dat er gelegenheid is zienswijzen in te dienen, aan wie, op welke wijze en binnen welke termijn en of de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) om advies zal worden gevraagd over de voorbereiding van het plan.

Raadpleging adviseurs en betrokken bestuursorganen over reikwijdte en detailniveau

Het bevoegd gezag raadpleegt de adviseurs en de overheidsorganen die bij de voorbereiding van het plan moeten worden betrokken over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Het raadplegen van de Commissie m.e.r. is niet verplicht in deze fase, maar wordt vrijwillig gedaan om zodoende een onafhankelijk advies op de inhoud van het op te stellen MER te hebben. Raadpleging gebeurt door de nu voorliggende notitie Reikwijdte en Detailniveau waarin de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER wordt beschreven, naar de adviseurs, betrokken bestuursorganen en de Commissie m.e.r. te verzenden.

Zienswijzen indienen

De notitie Reikwijdte en Detailniveau vormt tevens het belangrijkste stuk dat in het kader van de bovengenoemde openbare kennisgeving ter inzage wordt gelegd, zodat zienswijzen kunnen worden ingediend.

Vaststellen reikwijdte en detailniveau van het MER

Alhoewel niet verplicht ligt het voor de hand om een definitieve notitie reikwijdte en detailniveau voor het op te stellen MER vast te stellen. Daarbij zullen de ingekomen zienswijzen, het advies van de betrokken overheidsorganen en het advies van de Commissie m.e.r. worden meegenomen. Daarbij is de initiatiefnemer verantwoordelijk voor het project-m.e.r.-deel van de notitie en de gemeente Oude IJsselstreek voor het plan-m.e.r.-deel. De gemeente is namelijk officieel de initiatiefnemer van het bestemmingsplan en kan deze wijzigen.

---

¹¹ zie artikel 3.35, zesde lid van de Wet ruimtelijke ordening en artikel 14.4b van de Wet milieubeheer

Opstellen MER

Het gaat hier dus om een gecombineerd plan- en project-MER. De eisen waaraan het MER moet voldoen zijn beschreven in artikel 7.7 en artikel 7.23, eerste lid, Wm (en uiteraard de notitie reikwijdte en detail). Samengevat moet het MER in elk geval bevatten/beschrijven:

- het doel van het project;
- een beschrijving van het project en de 'redelijkerwijs in beschouwing te nemen' alternatieven, zowel (bijv.) qua ligging als qua uitvoeringswijze;
- welke plannen er eerder voor deze activiteit zijn vastgesteld en welke alternatieven daarin waren opgenomen;
- voor welk(e) besluit(en) het MER wordt gemaakt en welke besluiten met betrekking tot het project al aan het MER vooraf zijn gegaan;
- een beschrijving van de 'huidige situatie en de autonome ontwikkeling' in het plangebied;
- welke gevolgen het project en de alternatieven hebben voor het milieu en een motivering van de manier waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven en een vergelijking van die gevolgen met de 'autonome ontwikkeling';
- effectbeperkende c.q. mitigerende maatregelen;
- leemten in kennis;
- een publiekssamenvatting.

Openbaar maken van het MER en raadpleging Commissie m.e.r.

Het MER wordt ter inzage gelegd en voor advies verzonden aan de Commissie m.e.r.. De ter inzage legging gebeurt in principe gelijktijdig met de ter inzage legging van het ontwerp-bestemmingsplan en de ontwerpvergunning.

Zienswijzen indienen

Iedereen kan zienswijzen indienen op het MER, ontwerp-bestemmingsplan en de ontwerpvergunning. De termijn is daarvoor is 6 weken.

Advies Commissie m.e.r.

De Commissie m.e.r. geeft eveneens een advies op de inhoud van het MER (toetsingsadvies) waarbij zij de ingekomen zienswijzen betreft. Eventueel geven de zienswijzen en het advies van de Commissie m.e.r. aanleiding tot het maken van een aanvulling op het MER, bijvoorbeeld om een aantal zaken wat verder uit te diepen of nadere accenten te leggen.

Vaststellen plan inclusief motivering

Het bevoegd gezag stelt het definitieve plan alsmede de vergunningen vast en geeft daarbij aan hoe rekening is gehouden met de in het MER beschreven milieugevolgen en wat de overwegingen zijn met betrekking tot de in het MER beschreven alternatieven, de zienswijzen en het advies van de Commissie m.e.r.

Bekendmaken plan

De definitieve plannen worden bekendgemaakt.

Evaluatie

Het bevoegd gezag evalueert de werkelijk optredende milieugevolgen en neemt zo nodig maatregelen om de gevolgen voor het milieu te beperken.

5.2 Reeds genomen besluiten

In 2005 is het streekplan van Gelderland vastgesteld. Hierin is het plangebied aangewezen als zoekgebied voor windenergie. De regio Achterhoek is vervolgens uitgegaan van 4 windparken in de Achterhoek (4 zoekcirkels, zie figuur 3.4). In twee cirkels is een windpark gerealiseerd of in ontwikkeling. Bij twee cirkels zal dit waarschijnlijk niet lukken. In 2004 heeft de gemeenteraad van Gendringen besloten op advies van de provincie voorlopig één windpark te ontwikkelen het gemeente.

Inmiddels is de steun voor duurzame energie op gemeentelijk niveau gegroeid. De gemeente is bezig een beleidskader duurzame energie te maken en heeft dit inmiddels ook ingebed in het ruimtelijk ordeningsbeleid. Windenergie krijgt hierin een belangrijke rol. Het beleidskader voor duurzame energie is nog niet vastgesteld, wel het ruimtelijk ordeningskader¹². Er wordt ingezet op maximale benutting van het potentieel aan windenergie in de gemeente. Een windpark aan de Papenkampseweg in Netterden is momenteel in ontwikkeling. Een tweede park in de zelfde zoekcirkel wordt niet meer uitgesloten.

5.3 Nog te nemen besluiten

Voordat met de uitvoering van de voorgenomen activiteiten kan worden begonnen zijn er nog verschillende besluiten nodig.

Voor het planologisch mogelijk maken van het windpark is een nieuw ruimtelijk kader (het bestemmingsplan) nodig in het kader van de Wro. Op grond van onder andere het (plan-)MER zal hierover een besluit genomen worden.

Voor de aanleg van het windpark is een omgevingsvergunning nodig, waarin vergunningen voor diverse aspecten zijn opgenomen (bouw, milieu, etc.).

5.4 Informatie en inspraak

Bij dit project zijn twee formele inspraakmomenten: tijdens de terinzagelegging van de notitie Reikwijdte en Detailniveau en bij de terinzagelegging van het ontwerp-bestemmingsplan en de ontwerp-besluiten. De plaatsen en tijden van deze terinzageleggingen zullen bekend gemaakt worden door middel van publicatie in één of meerdere dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen of op een andere geschikte wijze. Na verwerking van de zienswijzen zullen de definitieve besluiten worden vastgesteld.

Schriftelijke reacties kunnen gedurende de terinzagelegging onder vermelding van 'Notitie Reikwijdte en Detailniveau Windpark Den Tol' worden gestuurd naar:

---

¹² De gemeente Oude IJsselstreek is bezig met de ontwikkeling van het Beleidskader "Tijd voor nieuwe Energie" en heeft de Structuurvisie Oude IJsselstreek 2025 recent vastgesteld (12 mei 2011). Daarmee wordt de doelstelling in zowel het energie- als het RO-beleid opgenomen.

Tabel 5.1 Contactgegevens bevoegd gezag

Bevoegd gezag	Gemeente Oude IJsselstreek
Contactpersoon	Conny Huijskes
Adres	Postbus 42
Postcode	7080 AA
Plaats	Gendringen
E-mail	c.huijskes@oude-ijsselstreek.nl

Meer informatie over het project is te verkrijgen bij één van de initiatiefnemers:

Initiatiefnemer	Initiatief Groep Windpark Den Tol
Contactpersoon	Frank Simmes en Eelco Bots
Adres	Jonkerstraat 21
Postcode	7077 AT
Plaats	Netterden
E-mailadres	windparkdentol@gmail.com en eelco.bots@windunie.nl

Bijlage 1 Gebruikte afkortingen en begrippen

Alternatief

Andere wijze dan de voorgenomen activiteit om (in aanvaardbare mate) tegemoet te komen aan de doelstelling(en). De Wet milieubeheer schrijft voor, dat in een MER alleen alternatieven moeten worden beschouwd, die redelijkerwijs in de besluitvorming een rol kunnen spelen.

Ashoogte

De hoogte van de rotor-as, waaraan de rotorbladen van de windturbine zijn bevestigd, ten opzichte van het maaiveld.

Autonome ontwikkeling

Veranderingen, die zich in het milieu zullen voltrekken als noch de voorgenomen activiteit, noch een van de alternatieven worden gerealiseerd. Zie ook 'nulalternatief' en 'referentiesituatie'.

Bevoegd gezag

In het kader van de Wet Milieubeheer en de Wet op de ruimtelijke ordening: één of meer overheidsinstanties die bevoegd zijn om over de activiteit van de initiatiefnemer het besluit te nemen waarvoor het Milieueffectrapport wordt opgesteld.

Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.)

Commissie van onafhankelijke deskundigen die het bevoegd gezag adviseert over de gewenste inhoud van het milieueffectrapport en in een latere fase in het toetsingsadvies over de kwaliteit van het milieueffectrapport.

Initiatiefnemer

Degene die een m.e.r.-plichtige activiteit wil ondernemen, in dit geval Initiatief Groep Windpark Den Tol en Windunie Development.

Mitigatie

Het verminderen van nadelige effecten (op het milieu) door het treffen van bepaalde maatregelen.

Milieueffectrapportage (m.e.r.)

De procedure van milieueffectrapportage; een hulpmiddel bij de besluitvorming, dat bestaat uit het maken, beoordelen en gebruiken van een milieueffectrapport en het evalueren achteraf van de gevolgen voor het milieu van de uitvoering van de activiteit waarvoor een milieueffectrapport is opgesteld.

MER

Milieueffectrapport. Een openbaar document waarin van een voorgenomen activiteit van redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven of varianten de te verwachten gevolgen voor het milieu in hun onderlinge samenhang op systematische en zo objectief mogelijke wijze worden beschreven.

MW

Megawatt = 1.000 kilowatt = 1.000 kW. kW is een eenheid van vermogen.

Nul-alternatief

Bij dit alternatief wordt uitgegaan van de bestaande situatie en de autonome ontwikkeling. Dit alternatief dient als referentiekader voor de effectbeschrijving van de andere alternatieven.

Plangebied

Dat gebied, waarbinnen de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven kan worden gerealiseerd. Vergelijk: studiegebied.

Referentiesituatie

Zie 'Nul-alternatief'.

Richtlijnen

Document waarin het bevoegd gezag aangeeft wat er in het MER tenminste moet worden onderzocht.

Rotordiameter

De diameter van de denkbeeldige cirkel die door de rotorbladen (wieken) van de windturbine worden bestreken.

Studiegebied

Dat gebied, waarbinnen de milieugevolgen dienen te worden beschouwd. De omvang van het studiegebied kan per milieuaspect verschillen. Vergelijk: plangebied.

Tiphoogte

Maat die voor windturbines wordt gebruikt om de maximale hoogte vanaf de grond aan te geven wanneer een rotorblad verticaal staat. De tiphoogte is gelijk aan de ashoogte + halve rotordiameter.

Varianten

Mogelijkheid om via (een) iets andere deelactiviteit(en) de doelstelling(en) in redelijke mate te realiseren. Dit wordt niet als complete activiteit beschreven in het MER (want dan zou er sprake zijn van een alternatief).

Wettelijke adviseurs

Adviseurs die geraadpleegd worden door het bevoegd gezag teneinde een advies te krijgen over het plan en het MER. Veelal gaat het hierbij om de Regionale Inspectie van het Ministerie van I&M, de lokale afdeling van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, het waterschap en eventueel buurgemeenten en provincie(s).